

EUROPEISKA UNIONEN

Fonden för europeiskt bistånd
för dem som har det sämst ställtHandläggare
Nardin CrisbiDatum
2015-04-23

Fead ökar social delaktighet och egenmakt!

Övervakningskommittén för Fead

Tid och plats: den 23 april kl. 10-16

Närvarande

Socialdepartementet, ordf, Gunilla Malmborg
Forte, Lars Wärngård, Ulla Wallin
Forum – idéburna organisationer med social inriktning, Ludvig Sandberg
Frälsningsarmén, Johan Holmdahl
Göteborgs stad, Teresa Woodall, Jan Svensson
Läkare i världen, Nina Nissander
Länsstyrelserna, Margareta Johansson
Kronofogdemyndigheten, Eva Lidström Adler
Nätverket för Romska EU-migranter, Mats Åberg
Polisen, Tord Modin
Riksförbundet för Rättigheter, Frigörelse, Hälsa och Likabehandling, RFHL, Inger Forsgren

Romano Pasos Research Centre, Gregor Kwiek, Mikael Toftseon
Rädda barnen, Göran Holmström (t.o.m pkt 6, Tove Samzelius
Röda korset, Ann Wedin, Sofia Malmborg
Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, SIOIS, Julio Fuentes
Socialhögskolan, Lunds universitet, ej närvarande
Socialstyrelsen, Annika Remaeus
Stockholms stad, Gertrud Brorström, Andrea Ström
Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, ej närvarande
Sveriges kristna råd, Björn Cedersjö
Sveriges stadsmissioner, Kjell Larsson
Verdandi, Kerstin Källander

Övriga: Europeiska kommissionen, Anna Coyet, Svenska ESF-rådet: Marianne Öberg-Håkansson, Håkan Forsberg, Nardin Crisbi, Marie Hellman, Socialdepartementet: Eva Franzén, DelaVision: Helen Uliczka (forskare)

1. Mötet öppnas – rundabordspresentation

Gunilla Malmborg hälsade alla välkomna till det första mötet för Feads övervakningskommitté (framöver kommittén). Organisationerna ska bidra med sin sakkunskap och sina erfarenheter så att genomförandet av Fead blir så bra som möjligt. Varje ledamot berättade därefter kort om sig själv och sin organisation.

2. Förslag till dagordning

Beslut: Förslag till dagordning godkändes.

Inga övriga frågor väcktes.

3. Val av justerare.

Beslut: Ann Wedin valdes till justerare.

Fead – fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt

Svenska
ESF-rådetSvenska ESF-rådet, Huvudkontoret
Besöksadress: Rosterigränd 12, 3 tr
Postadress: Box 471 41, 100 74
StockholmTelefon: 08-579 171 00
Fax: 08-579 171 01
Webbplats: www.esf.se

4. Presentation av Fead och övervakningskommitténs uppdrag

Eva Franzén, Anna Coyet och Håkan Forsberg informerade om olika ingångar kring Fead.

Feads övervakningskommitté är reglerad av den europeiska förordningen som beslutades gemensamt av Europeiska ministerrådet och Europaparlamentet. Det finns även en viss styrning i den svenska förordningen som beslutades av regeringen. Kommittén nämns även i det operativa programmet, i vilket varje EU-medlemsland ska skriva vad landet vill göra med Fead. Kommitténs uppdrag att följa Svenska ESF-rådets arbete med Fead. Utifrån rapporter, sammanställningar och externa utvärderingar ska kommittén få information så att den kan fullfölja sitt uppdrag.

Fead är en ny fond för den här programperioden och har närmast en föregångare i den europeiska jordbruksfonden, där det fanns särskilt avsatta medel för främst mat. Fead ligger på cirka fyra miljarder euro totalt för hela EU. Det är en del av Europa2020-strategin som prioriterar insatser mot fattigdom och social utestängning. Danmark har valt det lägsta beloppet för Fead, cirka fyra miljarder euro. Sverige har cirka åtta miljarder euro för Fead.

Kravet på medfinansiering från EU är på 15 procent och i Sverige kommer all medfinansiering från staten, vilket innebär att projekten får 100 procents finansiering av Svenska ESF-rådet.

Då Europeiska socialfonden ska avsätta minst 20 procent till fattigdomsbekämpning valdes Fead som en komplettering med fokus på mat och materiellt bistånd. Efter att några länder bland annat Sverige och Tyskland opponerade mot den inriktningen öppnades en ny inriktning med fokus på social inkludering.

Samtliga 28 medlemsländer har fått sina operativa program godkända, i vilka de beskriver insatser och målgrupper som kan finansieras av fonden. Fyra länder (Danmark, Holland, Sverige och Tyskland) har valt social inkludering. Resterande har valt mat eller materiellt bistånd. Flera av de senare kompletterar även med insatser för social inkludering.

Länder med fokus på social inkludering arbetar med olika målgrupper, hemlösa i Danmark och pensionärer i Holland. Fead i länder med materiellt bistånd vänder sig till alla som riskerar extrem fattigdom eller befinner i extrem fattigdom. Oftast är familjer med barn en vanlig målgrupp.

Fead i Sverige fokuserar på de personer som vanligtvis inte täcks av socialtjänstlagen, med fokus på icke ekonomiskt aktiva EU- eller EES-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige. Då Fead ska komplettera arbetsmarknadsinsatser i Europeiska socialfonden ska den därför fokusera på processer innan individerna blir aktuella för direkta arbetsmarknadsinsatser. Eftersom Sverige valde att arbeta med egenmakt och social inkludering kan fonden inte - som gäller majoriteten av andra länder - arbeta med materiellt bistånd.

Svenska ESF-rådet har utöver Fead hand om Europeiska socialfonden, som har varit huvudfonden sedan myndigheten bildades i början av 2000-talet. Socialfonden vänder sig till målgrupper som är anställda eller av olika skäl saknar anställning.

Syftet med Socialfonden är att förstärka kompetensen hos anställda och arbetslösa så att man kan behålla sitt jobb eller få ett jobb, alternativt komma in på utbildning och andra

arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Prioriterade målgrupper är ungdomar som befinner sig mellan studier och arbetsliv samt nyanlända, främst kvinnor.

Socialfonden ligger på cirka 730 miljoner euro och majoriteten av de 130 anställda på myndigheten arbetar med fonden. Kravet på medfinansiering ligger på 50 procent och en viss del kommer från staten, resterande ska komma från projektaktörerna.

På Europeiska kommissionen, finns Fead på generaldirektoratet för sysselsättning och sociala frågor (DG Empl), på avdelningen för sysselsättning, socialpolitik och inkludering. Här finns naturligtvis också Europeiska socialfonden.

I Sverige är socialdepartementet ansvarigt för Fead. Själva sakfrågan om EU- eller EES-medborgare som befinner sig i en socialt utsatt position berör självfallet flera departement.

På Svenska ESF-rådet finns Fead finns på den nationella enheten (programenheten). Svenska ESF-rådets uppdrag är att sätta upp alla ramarna från beredning, uppföljning, utlysning till avslut och rapportering till Europeiska kommissionen och regeringen. I uppdraget ingår även attestera de pengar som Sverige ska rekvirera från kommissionen. I första led uppstår kostnaderna hos projekten som redovisar dem i efterskott till myndigheten.

Efter Svenska ESF-rådets handläggning och utbetalning kontrollerar den attesterande enheten och begär dem från kommissionen. Den attesterande enheten finns på myndigheten men är fristående enligt kraven från europeiska förordningar. Utöver Svenska ESF-rådet ansvarar Ekonomistyrningsverket (ESV) för revisioner både av Svenska ESF-rådets förvaltningssystem och projektens kostnader.

Utlysningen för Fead kommer att publiceras runt första maj och sista ansökningsdatum är satt till den 17 juni 2015.

Den diskussion som efterföljde presentationerna berörde valet av inriktning för Fead, mellan materiellt bistånd och social inkludering, benämningen av målgruppen samt att den är mer diversifierad än den vi oftast föreställer oss. Långsiktigheten i Feads insatser lyftes fram.

5. Besluts punkt: Arbetsordning för övervakningskommittén

Beslut: Arbetsordningen godkändes.

Tiden för båda kallelse och möteshandlingar sattes till en och samma, nämligen 15 arbetsdagar före mötesdatum.

6. Besluts punkt: Föregående års verksamhet, årsrapporten 2014 till Europeiska kommissionen

Beslut: Årsrapporten 2014 Fead godkändes.

Föreslagen text minskades till att endast konstatera att ingen verksamhet finansierad av Fead har ägt rum.

7. Besluts punkt: Feads urvalskriterier

Beslut: Fead urvalskriterier godkändes.

Det föreslagna tredje kriteriet ersattes med: "Projekten ska redovisa vilka metoder, verktyg eller modeller som ska användas, varför och hur de bidrar till målen uppnås".

Diskussionen som föregick beslutet behandlade gränsdragningen mellan det operativa programmet, kriterierna, urvalsgruppen och den kommande utlysningen.

Alla ansökningar som uppfyller kriterierna (ja eller nej) går vidare till urvalsgruppen. Det finns ingen poängbedömning från Svenska ESF-rådets sida.

Barnperspektivet lyfts fram i utlysningen, så att verksamhet som vänder sig till barn ska följa Barnkonventionen.

8. Principer för uppföljning och utvärdering av Fead på programnivå

Beslut: Principer för uppföljning och utvärdering av Fead på programnivå godkänns

De frågor som lyftes berörde variabeln om oförutsedda effekter i effektutvärderingar, indikatorerna som ska rapporteras till Europeiska kommissionen samt uppföljningen.

9. Principdiskussion: Urvalsgruppen för Fead, dess mandat och sammansättning

I diskussionen lyftes särskilt fram:

- Sammansättningen ska återspegla samhället och geografin i möjligaste mån.
- De som ska ingå behöver inte vara särskilt inriktade på målgruppen, de kan komma från andra sakområden och ha ett bredare perspektiv än Feads.
- Det är viktigt att bedömningen av ansökningarna är tydlig och transparent för alla inblandade.

10. Presentation: forskningsinventering Fead

Svenska ESF-rådet har lagt ett uppdrag på forskaren Helen Uliczka att snabbt inventera forskningen i Sverige och Norden kring Feads målgrupp. Syftet är att kunna ge sökande underlag för problemanalysen.

Inventeringen har gjorts med flera olika sökord och täcker flera olika typer av rapporter, främst från forskningsinstitut men också några från civilsamhällets organisationer, exempelvis Stadsmissionen. Ett sätt att se på frågans aktualitet är att söka bland C- och D-uppsatser. Det finns över 30 stycken som behandlar frågor kring utsatthet, tiggeri och EU, men majoriteten handlar om genomgång av tidningsartiklar.

Det finns väldigt litet om EU, migration och utanförskap. Många i Sverige, Norge och Finland "fastnar" i gatubilden och tiggeriet som ett fenomen snarare än de bakomliggande orsakerna. Sverige har flest C- och D-uppsatser medan Norge har mest i forskningshänseende, bland annat det pågående projektet från norska institutet Fafo. En avhandling från Sverige tar upp EU-medborgarskapets historia och dubbeltydiga status.

Den efterföljande diskussionen lyfte just civilsamhällets etablerade kontakt med forskningen, där forskningsstudier och forskare involveras i de frågor som berör just fattigdom och social utestängning.

11. Mötet avslutas.

Gunilla Malmborg tackade för ett bra möte. Nästa möte äger rum den 12 november kl. 10-16.

Gunilla Malmborg

Gunilla Malmborg
Ordförande

Nardin Crisbi

Nardin Crisbi
Sekreterare

Ann Wedin

Ann Wedin
Justerare